

STALNO IZASLANSTVO PSBIH U PSOESS

I Z V J E Š Ć E

**S 18. GODIŠNJEG ZASJEDANJA PARLAMENTARNE
SKUPŠTINE OESS-A,
VILNIUS
29. LIPANJ - 3. SRPANJ 2009. GODINE**

SARAJEVO, kolovoz 2009.

**IZVJEŠĆE O SUDJELOVANJU STALNOG IZASLANSTVA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE NA 18.
GODIŠNJEM ZASJEDANJU PARLAMENTARNE SKUPŠTINE OESS-a**

" OESS: *obraćanje* novim sigurnosnim izazovima"

U Vilniusu (Litva) je od 29. lipnja do 3. srpnja 2009. održano 18. godišnje zasjedanje Parlamentarne skupštine OESS-a, u čijem je radu sudjelovalo i Stalno izaslanstvo PSBiH u PSOESS: Branko Zmo, izaslanik u Domu naroda i voditelj Izaslanstva, Šemsudin Mehmedović, zastupnik u Zastupničkom domu i član Izaslanstva, Drago Ljubičić, izaslanik u Domu naroda i član Izaslanstva, te Jelena Rajaković, tajnica Izaslanstva.

Na zasjedanju su u okviru teme: "OESS: *obraćanje* novim sigurnosnim izazovima" razmatrana pitanja jačanja i reforme OESS-a, promicanja ljudskih prava i građanskih sloboda, energetske sigurnosti, klimatskih promjena i kontrole naoružanja, o čemu je dan niz preporuka vladama država članica OESS-a.

U prisutnosti Valdas Adamkusa, predsjednika Litve, Arunasa Valinskasa predsjednika Parlamenta Litve, Andriusa Kubiliusa, premijera, i oko 500 predstavnika 56 zemalja članica PSOESS-a, 18. godišnje zasjedanje službeno je započelo obraćanjem Joao Soaresa, predsjedatelja PSOESS-a.

Tom je prigodom istaknuo da OESS tridest godina nakon Helsinkija mora imati iste strateške vizije za jačanje ove organizacije, imajući u vidu da živimo u potpuno drugačijem vremenu koje zatijeva reformiran način rješavanja novih problema, te da je za realizaciju danih obećanja unutar te organizacije neophodno uvjerenje da novi sporazumi predstavljaju mogućnosti za rješavanje problema na inovativniji način.

Valdas Adamkus, predsjednik Litve, u svome je obraćanju istaknuo da je zasjedanje PSOESS-a u Vilniusu velika čast za Litvu, budući da se diplomatskim putem nastoje riješiti problem. PSOESS daje golemi doprinos međunarodnim naporima u izgradnji sigurnijeg svijeta za buduće naraštaje.

Na godišnjem zasjedanju PSOESS-a govorila je i predsjedateljica OESS-a, ministrica vanjskih poslova Grčke Dora Bakoyannis. Osvrnula se na tri bitna pitanja za OESS: unapređenje ekonomske i ekološke dimenzije, izgradnju trajne stabilnosti i sigurnosti u Gruziji, te podizanje razine dijaloga o europskoj sigurnosti.

Govoreći o ekonomskoj i ekološkoj dimenziji OESS-a, istaknula je nužnim maksimalno angažirati sve zemlje članice kako bi se što prije pronašla rješenja za probleme izazvane ekonomskom krizom na području OESS-a.

Izrazila je zabrinutost činjenicom da bi rast ekonomske krize mogao unijeti nove oblike nestabilnosti, apelirajući na OEES da iskoristi svoj potencijal te žurno djeluje u svim segmentima za koje ima mandat i način.

Ističući vezu između gospodarske i energetske krize, naglasila je da pojedine zemlje nisu u mogućnosti osigurati sredstva potrebna za zadovoljavanje energetskih potreba. Ona je podsjetila nazočne na OEES-ov Strateški dokument o ekonomskoj i ekološkoj dimenziji, usvojen 2003. u Maastrichtu, a koji je polazna točka za otvaranje dijaloga o tim bitnim pitanjima.

Govojeć o prilikama u Gruziji, gđa Bakoyannis osvrnula se na napore učinjene za produžetak mandata OEES-a u toj zemlji, izrazivši žaljenje zbog nedostatka konsenzusa, ali i naglasivši da okončanje misije OEES-a u Gruziji ne znači kraj naporima koje ova organizacija ulaže kako bi svojim iskustvom, mogućnostima i sveobuhvatnim pristupom dala doprinos stabilnosti i sigurnosti u regiji.

U međuvremenu će OEES ostati aktivan na tom području kroz rad Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), visokog povjerenika za nacionalne manjine, predstavnika za slobodu medija i Ureda koordinatora za ekonomske i ekološke aktivnosti.

Svoje izlaganje gđa Bakoyannis zaključila je isticanjem potrebe za suradnjom svih institucija OEES-a koje imaju isti cilj - pomoć državama članicama u ispunjavanju obveza i definiranju novih angažmana kao odgovor na novonastale potrebe.

Idućih dana zasjedala su tri opća komiteta: 1. Opći komitet za politička pitanja i sigurnost, 2. Opći komitet za ekonomska pitanja, znanost, tehnologiju i okoliš, 3. Opći komitet za demokraciju, ljudska prava i humanitarna pitanja.

*** OPĆI KOMITET ZA POLITIČKA PITANJA I SIGURNOST**

Komitet za politička pitanja i sigurnost razmatrao je Nacrt rezolucije: *Kriza hrane i sigurnost na području OEES-a*, izvjestitelja Riccarda Miglioria iz Italije.

Rezolucijom je izražena zabrinutost zbog nepoštovanja načela "nedjeljivosti" u OEES-u, koji podrazumijeva zajedničke napore i zajedničku posvećenost sigurnosti. I nače, sve države članice moraju poštovati ovo načelo.

Imajuću u vidu da to načelo danas znači zajednički stav u sprečavanju organiziranih zločina, terorizma, visokotehnološkog kriminala i financijske krize velikih razmjera, u Rezoluciji je naglašeno pitanje novog izazova na području OEES-a, a to je samodovoljnost pojedinih zemalja kada je riječ o hrani te o srodnom političkom pitanju sigurnosti hrane.

Uviđajući kako se uz dramatično pitanje gladi javljaju i opasne neokolonijalističke ideje koje potiču vlade i banke da kupuju milijune hektara zemlje kako bi proizvodili hranu u inozemstvu i time doveli u krizu domaće proizvođače, Rezolucijom je naglašeno da je velika utrka radi kontroliranja proizvodnje osnovnih živežnih namirnica u inozemstvu postala jedan od najnovijih trendova svjetske ekonomije, te su pojedine zemlje članice OESS-a bile meta takvih ulaganja.

Rezolucijom se preporučuje davanje potpore velikim poljoprivrednim potencijalima Rusije, Ukrajine i Kazahstana, gdje se 13 od ukupno 23 milijuna hektara zemlje koja je ranije bila obrađivana može odmah ponovno koristiti za poljoprivredu, te da je od suštinskog značaja usvajanje međunarodnih politika za oporavak uzgajanja usjeva u stepskim područjima.

Komitet je na svojoj sjednici razmatrao i druge teme koje su se odnosile na: Afganistan, malo i lako naoružanje, obnovljenu raspravu o kontroli naoružanja u Europi te ulogu OESS-a i jačanju sigurnosti.

***OPĆI KOMITET ZA EKONOMSKE POSLOVE, ZNANOST, TEHNOLOGIJU I OKOLIŠ**

Komitet za ekonomske poslove, znanost, tehnologiju i okoliš razmatrao je Nacrt rezolucije Ivora Callelya iz Irske.

Rezolucijom je izražena zabrinutost za razorne posljedice svjetske financijske krize, uključujući i pad nekoliko vlada, kao i pojavu društvenih nemira koji su u nekim slučajevima vodili k nasilju.

U Rezoluciji je naglašeno da je sadašnja financijska kriza dovela do recesije te da je nastala unutar samog financijskog sustava, a izazvana je pretjeranim širenjem financijskih špekulacija i nepostojanjem financijskih propisa kao i slabim državnim nadzorom nad financijskim tržištima.

Rezolucijom se podupiru preporuke *Stiglitzove komisije* Ujedinjenih naroda, kojima se zahtijeva osnivanje Vijeća za svjetsku ekonomsku koordinaciju na razini Opće skupštine ili Vijeća sigurnosti, te novi svjetski sustav rezervi.

Također se podupire inicijativa Svjetske banke za uspostavljanje fonda za "ranjivost", kako bi se pomoglo zemljama u razvoju da se usredotoče na programe zaštite, ulaganja u infrastrukturu i potporu malim i srednjim poduzećima.

Dana je potpora i inicijativi Grupe dvadest (G-20) za osnivanje Foruma za financijsku stabilnost, koji će globalno koordinirati propise, te je zatražen veći angažman MMF-a u davanju kredita pogođenim zemljama.

Pozvane su države članice da se suzdrže od protekcionističkih ekonomsko-nacionalističkih mjera i da opozovu one koje su već primijenjene.

Komitet je također razmatrao i tri dopunska pitanja koja su se odnosila na energetska sigurnost, "porezna utočišta" i slobodno trgovinu na Sredozemlju.

***OPĆI KOMITET ZA DEMOKRACIJU, LJUDSKA PRAVA I HUMANITARNA PITANJA**

Komitet za demokraciju, ljudska prava i humanitarna pitanja razmatrao je Nacrt rezolucije izvjestiteljice Natalije Krapovic iz Rusije.

U Rezoluciji je naglašeno da je sadašnja financijska kriza najviše pogodila ranjive i marginalizirane skupine stanovništva: žene, djecu, manjine i migrante. Izraženo je žaljenje što ekonomska zavisnost žena od muškaraca, naročito u vremenu ekonomskih teškoća, čine žene lakim metama za ugnjetavanje i zlouporabu, kao i potencijalnim žrtvama prostitucije i trgovine ljudima.

Rezolucijom se pozivaju parlamentarci iz zemalja članica na borbu protiv netolerancije prema manjinama i drugim ranjivim skupinama, protiv rada djece, pedofilije i uplitanja djece u zločine.

Rezolucijom se od parlamentaraca u PSOESS-u zahtijeva da olakšaju međunarodnu razmjenu najboljih praksi za rješavanje posebnih potreba ranjivih društvenih skupina.

Veliku raspravu izazvao je Nacrt rezolucije izvjestitelja Roberta Batellija iz Slovenije: *Promoviranje ljudskih prava i civilnih sloboda u regiji OESS-a u 21. stoljeću*, kojom se osuđuju i u isti kontekst dovode nacizam i staljinizam.

Izaslanstvo Rusije oštro se usprotivilo stavljanju u isti koš režima Adolfa Hitlera i Josifa Staljina te pokušalo ishoditi povlačenje ovog dokumenta.

Kako taj zahtijev nije podržan, rusko je izaslanstvo prije glasovanja o Rezoluciji napustilo zasjedanje.

U Rezoluciji je između ostalog navedeno da su "tijekom 20. stoljeća europske zemlje prošle kroz dva velika totalitarna režima, nacizam i staljinizam, iz kojih su proizašli genocidi, kršenje ljudskih prava i temeljnih ljudskih sloboda, ratni zločini i zločini protiv čovječnosti."

*** PLENARNA SJEDNICA**

Dana 3. srpnja 2008. održana je plenarna sjednica, na kojoj je usvojena *Deklaracija iz Vilnius*a čiji su dio i rezolucije usvojene na zasjedanjima triju komiteta. Ona predstavlja zajednički glas parlamentaraca iz zemalja članica OEES-a i ishod je zajedničkog rada članova Skupštine.

Deklaracija sadrži 28 usvojenih rezolucija koje se odnose na: jačanje OEES-a, nadgledanje izbora, sigurnost hrane na području OEES-a, svjetsku financijsku krizu, Iran, Afganistan, ljudska prava i građanske slobode, kontrolu naoružanja i razoružanja u Europi, migracije radne snage u srednjoj Aziji, energetska sigurnost, klimatske promjene, upravljanje vodama, slobodu izražavanja na internetu i moratorij na smrtnu kaznu.

Sudionici zasjedanja pozvani su da doprinesu transparentnosti OEES-a radi jačanja legitimnosti i relevantnosti te organizacije.

Još jednom je naglašen značaj OEES-a u nadgledanju izbora te su pozvane države članice na punu realizaciju zaključaka iz Kopenhagena (1990).

*** IZBORI I IMENOVANJA**

Dosadašnji predsjednik Parlamentarne skupštine OEES-a Joao Soares iz Portugala ponovno je izabran na tu funkciju (drugi mandat), a imenovana su četiri dopredsjednika:

Ben Cardin (SAD)

Petros Efthymiou (Grčka)

Charles Gardetto (Monako)

Izabel Pozuelo (Španjolska)

Za vrijeme održavanja 18. godišnjeg zasjedanja Parlamentarne skupštine OEES-a izabrana su nova rukovodstva triju komiteta:

- Komitet za politička pitanja i sigurnost

Consiglio DiNino, Kanada (predsjednik)

Canan Kalsin ,Turska (dopredsjednik)

Riccardo Migliori, Italija (izvjestitelj)

- Komitet za ekonomske poslove, znanost, tehnologiju i okoliš

Roland Blum, Francuska (predsjednik)

Ivor Callely, Irska (dopredsjednik)

Serhiy Shevchuk , Ukrajina (izvjestitelj)

- Komitet za demokraciju, ljudska prava i humanitarna pitanja

Walburga Habsburg-Douglas, Švedska (predsjednik)

Robert Aderholt, SAD (dopredsjednik)

Matteo Mecacci, Italija (izvjestitelj)

Izvešće pripremila

Tajnica

Izaslanstva PSBiH u PSOEBS

Jelena Rajaković

Napomena: Izvešće odobrio voditelj Stalnog izaslanstva PSBiH u PSOESS, g. Branko Zrno

Dostaviti:

- Kolegiju Zastupničkog doma
- Kolegiju Doma naroda
- Povjerenstvu za vanjske poslove Zastupničkog doma
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku Doma naroda
- članovima Izaslanstva PSBiH u PSOESS

Kopija: Ministarstvo vanjskih poslova BiH